

Підберезних І.Є.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
ORCID ID: 0000-0001-9906-4327

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕГУЛЯТОРНИХ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТЕЛЕБАЧЕННЯ ІТАЛІЇ ТА УКРАЇНИ

У статті здійснена порівняльна характеристика регуляторних органів публічного адміністрування телебачення Італії Та України. Узагальнено, що Орган регулювання зв'язку (AGCOM) відіграє є фундаментальну роль у публічного адміністрування медіа Італії, як незалежний гарантійний регулятор телебачення. З часом його регуляторні повноваження посилюються. Проте, досвід Італії засвідчує що один адміністративний орган, по типу як українська Національна рада з питань телебачення і радіомовлення, а у Італії це регулятор Орган регулювання зв'язку Італії не може виконувати усіх повноважень регулятора. Складність у самій сутності телебачення, оскільки це водночас виробництво аудіовізуальних передач, це розмаїття каналів, телепрограм і телепередач, які створюються за особливими законами екранних мистецтв. А по друге, це ще й технології, пов'язані з безпроводною передачею рухомих зображень зі звуковим супроводом у реальному часі. Тому два абсолютно різні аспекти потребують різних інституцій що виконували б повноваження публічного адміністратора. Медіа ринок Італії вже надійно захистив авторські та інтелектуальні права своїх митців, надавши Органу регулювання зв'язку Італії (AGCOM) регуляторні повноваження і посиливши його функції в частині блокування роботи недоброчесних каналів, що порушують законодавство. Законодавчо Італії в сучасній редакції дозволяють справитися з такими викликами ефективно. І це дало також змогу контролювати інформаційний потік медіа від блогерів та інших медіа в прямих ефірах та трансляціях. Такий досвід є цікавим для українського медіа ринку. Адже у багатьох аспектах, зокрема щодо захисту права інтелектуальної власності, України знаходиться на початком етапі свого розвитку сфери медіа. Одним з перших серед країн ЄС Орган регулювання зв'язку Італії, забезпечив належний захист авторських права на медіа ринку країн Європи.

Ключові слова: адміністративний орган, захист авторських прав, інтелектуальна власність, Італія, медіа, публічне адміністрування, телебачення, Україна.

Вступ. Актуальність необхідність аналізу публічного адміністрування телебачення та медіа Італії полягає у пошуку оптимальних стратегій управління телевізійних медіа для забезпечення об'єктивності доступності та розвитку медіа простору. Аналіз досвіду публічного адміністрування Італії має сприяти створенню ефективних механізмів сприятливих умов для розвитку медіа в Україні

Види надання медіа послуг значно розширилися за останні роки. Причиною цього називають значне зростання технологічних інновацій у цьому секторі в Італії. Вони призвели до поширення телебачення, підключеного його до Інтернету, і так званої «конвергенції» між медіа, таким чином виходячи за рамки «загального ТБ» і дозволяючи використовувати нові способи насолоджуватися, зокрема спільним, контентом, переважно цифровим.

У цьому контексті захист споживачів і, водночас, ринку, став ще складнішим. Потреба в новому втручанні спочатку європейського законодавця, а, отже, національного, з подальшими імплементаційними нормативними актами, спрямованими на узгоджене застосування до досить складної дисципліни, де вирішальну роль відіграє Орган гарантій у комунікації AGCOM. І ця роль значно посилилася.

Виклад основних положень. 2022 рік продемонстрував суттєві зміни у споживанні українцями інформації. Повномасштабні військові дії кардинально змінили потребу людей у новинах, у них виникло відчуття необхідності постійного їхнього споживання з метою постійного перебування у інформаційному потоці. Контроль за новинами став одним з факторів відчуття безпеки, про це йдеться в одному з останніх досліджень медійного поля [4].

Разом з тим, телебачення в Україні залишається ключовим інформаційним ресурсом для суспільства. Саме через медіа суспільство отримує головні новини і вимагає глибокого розуміння його публічного адміністрування. Тему важливості та необхідності цього процесу нещодавно викладено в дослідженні української вченої Білякової А. йдеться про те, що така важлива для громадян мега сфера як медіа, не може бути поза правовим регулюванням та публічним контролем. Також вона описує що в Україні такі функції виконує Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення і її діяльність потребує правового вдосконалення.

Огляд останніх досліджень: До проблеми правового регулювання телебачення в Україні та дослідження світового досвіду, звертали свою увагу вітчизняні вчені, а саме: Л. Авраменко, А. Берлач., А. Білякова, О. Буханевич, В. Галунько, І. Глобенко, Т. Губанова, В. Ромащенко, О. Петришин, С. Стеценко, М. Цвік та ін. Проте, безпосередньо до аналізованих нами теми та проблематики вони свої наукові погляди не направляли. А більше на загальних чи спеціальних викликах теорії права, на аналізі українського законодавства та інших країн Європейського Союзу.

Мета статті полягає в розкритті досвіду публічного адміністрування в Італії, діяльності його головних регуляторних органів у медіа та зокрема дослідженні діючого законодавства, розкриття провідних ознак та рис адміністративно правових відносин у сфері телебачення та аналізі процесу імплементації нового регламенту Європейського закону про медіа EMFA, «Regulation for a European Media Freedom Act» . досліджено законодавчі ініціативи які допоможуть Італії впровадити нові правові норми. Та їхня цінність для України перед якою також стоять виклики адаптації діючого Закону «Про медіа» до європейського рівня.

Виклад основних положень. В Україні, до повноважень Національної ради зокрема відноситься: участь у розробці та реалізації державної політики у сфері медіа; визначає кількість каналів мовлення; бере участь у розробці та погоджує проект Плану розподілу і користування радіочастотним спектром в Україні; ухвалює рішення про зміну стандартів (радіотехнологій); проводить дослідження питання дотримання вимог до структури власності суб'єктів у сфері медіа, здійснює нагляд та контроль за дотриманням суб'єктами у сфері медіа з питань ліцензування, дотримання законодавства про рекламу, кінематографію, про вибори та референдуми, про державну мову;

здійснює ліцензування та реєстрацію у сфері медіа; здійснює офіційний моніторинг діяльності суб'єктів у сфері медіа; визначає порядок проведення перевірок, проводить перевірки суб'єктів у сфері медіа; розглядає питання про порушення законодавства та/або умов ліцензії і застосовує заходи реагування; ухвалює нормативно-правові та інші акти; надає роз'яснення з питань застосування власних нормативно-правових актів; затверджує положення про особливості ліцензування та реєстрації у сфері медіа в період воєнного чи надзвичайного стану; затверджує положення про особливості процедури застосування до суб'єктів у сфері медіа в період дії воєнного чи надзвичайного стану заходів реагування за грубі порушення вимог законодавства [3; 5].

Отже, Національна рада мала і має досить широкі повноваження у сфері медіа. Так наприклад, 2017 р. на ефірне мовлення було видано 388 ліцензій, у 2018 р. — 328, а в 2019 р. 361 ліцензій. На супутникове мовлення у 2017р. вона видала 103 ліцензії, 2018 97, а у 2019 - 129 ліцензій. Найчастіше Національна рада штрафувала порушників через неподання або несвоєчасне подання інформації щодо прозорості власності мовника. У 2017 р. було накладено 160 штрафів на суму понад 216 тис. грн. 2018 р. кількість штрафів зменшилася до 116 (на 167,5 тис. грн). У 2019 р/ було стягнуто тільки 70 штрафів на 58 тис. грн. Штрафи за порушення законодавства про теле-радіомовлення стягувалися набагато менше разів. У 2017 р/ - 30 штрафів на 1 млн 97 тис. грн, у 2018 р.- 22 штрафи на 1 млн 14 тис. грн, у 2019 h/ — 16 штрафів на 87 тис. грн [2].

Провести вдосконалення не можливо без вивчення та аналізу Європейського досвіду. який базується на переглянутій Директиві про аудіовізуальні медіа-послуги. Опублікований у вересні 2022 р. EMFA містить новий набір правил і механізмів, які сприяють плюралізму та незалежності медіа в Європейському Союзі. Для прикладу візьмемо досвід Італії. Телебачення Італії активно розвивається з середини 20 століття. Протягом цього часу спостерігаються значні особливості у розвитку телевізійної індустрії, особливо в аспекті публічного адміністрування. Нинішня італійська держава не безпосередньо втручається у розвиток кожного медіа, залишаючи розвиток його потенціалу на вільній ініціативі підприємців, що закріплено відповідними законами [3].

Національна рада з метою виконання своїх повноважень зокрема має право: ухвалювати рішення з питань, що належать до її компетен-

ції; проводити планові, позапланові та додаткові перевірки; звертатися безпосередньо до компетентних органів інших держав для вжиття заходів, передбачених міжнародними угодами; залучати представників державних органів, підприємств, установ та організацій, фахівців до розроблення проектів нормативно-правових актів, проведення консультацій та експертиз у сфері медіа; утворювати робочі групи, постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи, визначати персональний склад, функції, повноваження, порядок діяльності таких органів, забезпечувати їх роботу [2].

По суті його головним регуляторним органом медіасфери Італії та телекомунікацій є Орган регулювання зв'язку (AGCOM (Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni)). Його функції включають надання ліцензій та контроль за телекомунікаційними послугами, нагляд за забезпеченням конкуренції на ринку, а також регулювання засобів масової інформації з метою забезпечення їхньої нейтральності та об'єктивності. AGCOM відповідає за забезпечення дотримання правил та стандартів у сфері телекомунікацій та медіа в Італії [9].

Орган регулювання зв'язку Італії також володіє методами моніторингу, тобто аналізом та збором даних, контролює плюралізм думок, веде нагляд за авторськими та суміжними правами, здійснює посередницьку діяльність у галузях авторського та суміжних прав. Моніторинг здійснює зокрема і з метою застосування грошових санкцій. Суттєве розширення повноважень органу відбулося на початку двохтисячних років. Приміром у 2013 р. Уповноважений орган прийняв положення про захист авторського права. Він має мету захистити авторське право на електронні комунікаційні мережі шляхом підтримки розвитку ринку контенту та боротьби з явищем піратства через примусові процедури. Регуляторний орган зв'язку є незалежним італійським адміністративним регуляторним і гарантійним органом, головний штаб якого знаходиться в Неаполі, а допоміжний оперативний штаб – у Римі. Створений у 1997 р., він передбачав об'єднання функцій публічного адміністрування та усіх компетентностей у одній інституції. На нього покладено подвійне завдання — забезпечення належної конкуренції між операторами на ринку та захист плюралізму та основних свобод громадян у секторах телекомунікацій, видавництва та медіа [6].

Саме цьому відомству якому приписуються основні регуляторні функції. Це питання було

предметом уваги європейських законодавців з вісімдесятих роках ХХ століття, фактично директива 89/552/ЕС, так зване телебачення без кордонів», була імплементована в Італії в 1989 р. за допомогою відомого закону Mammi 223/1990. Тоді регламент зазнав багатьох змін, як на європейському рівні з подальшими директивами, так і на національному рівні. Насправді, створити єдиний орган що об'єднав виконання усіх функцій адміністрування, в Італії не вдалося. Працюючими залишаються інші суб'єкти, які виконують важливі повноваження адміністрування в галузі. Зокрема серед головних є наглядова рада (RAI-Radiotelevisione Italiana). Вона є суспільною теле-радіокомпанією в Італії. І однією з 23 компаній-засновників Європейського мовного союзу [7].

Також одним з суб'єктів публічного адміністрування медіа залишається Міністерство економічного розвитку. В його повноваження, хоча й частково, але закладено питання публічного адміністрування медіа. Існують також регіональні ради з комунікацій Co.re.com. Та управління з питань конкуренції на ринку Agcm. Приміром, на останнє управління є також незалежним адміністративним органом, що здійснює свою діяльність і приймає рішення у повній автономії щодо виконавчої влади. Таке було встановлено законом ще у 1990 р. що містить «Положення про захист конкуренції та ринку» і який досі залишається діючим. В його компетенції регулювання технічних аспектів медіа ринку [8].

Основними завданнями AGCM є надання висновку Міністерству зв'язку що до загальнодержавного плану розподілу радіочастот, який затверджується наказом Міністра зв'язку; визначення заходів безпеки зв'язку та сприяння усуненню електромагнітних перешкод; забезпечення ведення реєстру операторів зв'язку, в якому мають бути зареєстровані одержувачі пільг та дозволів. Також це Управління здійснює ще й активну контрольну функцію ринку телекомунікацій, гарантуючи, що громадянам і бізнесу гарантовано перш за все загальний принцип ст. 21 Конституції: «кожен має право вільно виражати свої думки мовою, письмом та іншими засобами поширення. В межах нового регламенту, та обов'язково загальної нормативної бази саме AGCOM має зрештою взяти на себе регуляторну роль, яка приписується законодавцю і зачасту працює на межі тонких балансів між учасниками ринку. У вересні 2023 року AGCOM розпочав активні консультації, щоб внести до Регламенту подальші зміни, яких вимагає Європейський закон про медіа EMFA.

Один з продуктивних прикладів впровадження цього річного закону про боротьбу з піратством, який набув чинності 8 серпня 93/2023. Законопроект захищає та просуває «інтелектуальну власність у всіх її формах як інструмент для стимулювання інновацій, творчості, інвестицій і створення культурних і редакційних матеріалів, у тому числі цифрових. Також він впроваджує компаніям, авторам, митцям і творцям адекватні форми підтримки, у тому числі економічну, для сприяння виробництву, перекладу та інтернаціоналізації інтелектуальних робіт. Положення містить низку конкретних і оперативних заходів для припинення незаконного розповсюдження контенту, захищеного авторським правом. Приміром, він проваджує положення якими AGCOM тепер матиме повноваження блокування IP-адреси постачальників послуг, у тому забороняти доступ до вмісту, який поширюється незаконно. При чому не лише шляхом блокування системи доменних імен та їх визначення, а й поширювати такий порядок на будь яке доменне імя що створить порушник у майбутньому [10].

Серед іншого, нові правила дозволяють AGCOM терміново наказувати постачальникам послуг, швидко блокувати доступи провайдером до несанкціонованих передач живого контенту, перших показів кінематографічних та аудіовізуальних творів або розважальних програм. Контролювати аудіовізуальний контент, у тому числі спорт, або інші подібні інтелектуальні твори, спортивні події, а також події соціального або великого суспільного інтересу. Зокрема, AGCOM може діяти за запобіжним запитом від власника, ліцензіата права, асоціації колективного або категорійного управління. Усі резолюції AGCOM провайдери повинні виконати його без будь-яких затримок і в будь-якому випадку протягом 30 хвилин після повідомлення. Заходи блокування можуть бути оскаржені відповідними одержувачами далі у судах Італії. Закон делегує AGCOM завдання регулювати цю запобіжну процедуру шляхом зміни протягом 60 днів правил положення про захист авторських прав на електронні комунікаційні мережі (Постанова № 680 /13/ CONS). Крім того, протягом 30 днів AGCOM повинна буде скликати технічну зустріч з усіма зацікавленими сторонами щоб визначити спільну технологічну платформу, яка дозволить провайдерам автоматично вимикати доступ до вмісту, а AGCOM автоматично перевіряє звіти щодо

псевдонімів . Сплановано що вона почне діяти вже на початку 2024 р. AGCOM повинен буде прийняти своє рішення протягом 3 робочих днів після отримання запиту, а провайдери повинні будуть виконати його протягом терміну, встановленого AGCOM [1].

Таким чином, нещодавнє втручання реформи було необхідним і не могло бути відкладено, враховуючи той факт, що, особливо за останнє десятиліття, технології значно змінилися; конвергенція традиційного телебачення та Інтернету фактично зробила доступними нові типи послуг і контенту (наприклад, ті, що створюють самі користувачі), а отже, також дозволила вийти на ринок новим операторам блогерам що навчають, чи створювачам розважального контенту.

Висновки: Орган регулювання зв'язку (AGCOM) відіграє є фундаментальну роль у публічного адміністрування медіа Італії, як незалежний гарантійний регулятор телебачення. З часом його регуляторні повноваження посилюються. Проте, досвід Італії засвідчує що один адміністративний орган, по типу як українська Національна рада з питань телебачення і радіомовлення, а у Італії це регулятор Орган регулювання зв'язку Італії не може виконувати усіх повноважень регулятора. Складність у самій сутності телебачення, оскільки це водночас виробництво аудіовізуальних передач, це розмаїття каналів, телепрограм і телепередач, які створюються за особливими законами екранних мистецтв. А по друге, це ще й технології, пов'язані з безпроводною передачею рухомих зображень зі звуковим супроводом у реальному часі. Тому два абсолютно різні аспекти потребують різних інституцій що виконували б повноваження публічного адміністратора. Медіа ринок Італії вже надійно захистив авторські та інтелектуальні права своїх митців, надавши Органу регулювання зв'язку Італії (AGCOM) регуляторні повноваження і посиливши його функції в частині блокування роботи недобросовісних каналів, що порушують законодавство. Законодавчо Італії в сучасній редакції дозволяють справитися з такими викликами ефективно. І це дало також змогу контролювати інформаційний потік медіа від блогерів та інших медіа в прямих ефірах та трансляціях. Такий досвід є цікавим для українського медіа ринку. Одним з перших серед країн ЄС Орган регулювання зв'язку Італії, забезпечив належний захист авторських права на медіа ринку країн Європи.

Список літератури:

1. Мартіні О. Новий закон про боротьбу з піратством і положення AGCOM щодо спортивних подій у прямому ефірі. 2023. URL: https://www-martinimanna-it.translate.goog/blog/la-nuova-legge-anti-pirateria-e-il-regolamento-agcom-sugli-eventi-sportivi-in-diretta?_x_tr_sl=it&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc
2. Білякова А. Правовий статус національного органу, який здійснює державне регулювання, нагляд та контроль у сфері медіа. 2023. URL: <https://kelmczasopisma.com/ua/viewpdf/10789>
3. Про Медіа. Закон України 13 грудня 2022 р. № 2849-IX. *Голос України* офіційне видання від 31.12.2022. № 267
4. Українські медіа, ставлення та довіра у 2022 р, Опитування USAID Internews щодо споживання медіа. 2022. URL: <https://internews.in.ua/wp-content/uploads/2022/11/Ukrainiski-media-stavlennia-ta-dovira-2022.pdf?fbclid=IwAR3HW8VIA0k-9KvpxWnNG50MDFx7vVbqnX-xnTkwTseT7WzsxeHr4j67Gbs>
5. 100 anni di radio e 70 anni di Tv in Italia. Parte Prima: gli anni dell'EIAR (1928-1944) di Bruno Somalvico, storico dei Media. Direttore editoriale di Democrazia futura.- 2023. URL: <https://www.key4biz.it/100-anni-di-radio-e-70-anni-di-tv-in-italia-parte-prima-gli-anni-delleiar-1928-1944/456832/>
6. Autorità garante della concorrenza, AGCM e del mercato. AGCM. 2022. URL: <https://www.agcm.it/>
7. Autorita per le garanzie nelle. AGCOM COMUNICAZIONI. 2022. URL: <https://www.agcom.it/>
8. Rai. *IT/ 2022*. URL: <https://www.rai.it/>
9. Stucchi M. Legge antipezzotto: anche il Senato approva. 2023 URL: https://www-martinimanna-it.translate.goog/blog/39f58y5qbwahq9ngkf1u7qnahvfgv0?_x_tr_sl=it&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc
10. Zaccaria R. Diritto dell'informazione e della comunicazione: 2016 CEDAM URL: <http://www.decesare.info/manualeZaccaria0001.pdf>

Pidbereznykh I. COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF REGULATORY BODIES FOR PUBLIC TELEVISION ADMINISTRATION IN ITALY AND UKRAINE

The article compares the regulatory bodies of the public television administration of Italy and Ukraine. In general, the Communications Regulatory Authority (AGCOM) plays a fundamental role in the public administration of Italian media, as an independent guaranteed regulator of television. Over time, its regulatory powers are strengthened. However, Italy's experience proves that one administrative body, such as the Ukrainian National Council for Television and Radio Broadcasting, and in Italy it is the regulator, the Italian Communications Regulatory Authority, cannot fulfill all the powers of the regulator. The complexity is in the very essence of television, since it is simultaneously the production of audiovisual transmissions, it is a variety of channels, television programs and television programs, which are created according to the special laws of screen arts. And secondly, these are also technologies related to wireless transmission of moving images with sound in real time. Therefore, two completely different aspects require different institutions that would fulfill the powers of a public administrator. Italy's media market has already reliably protected the copyright and intellectual rights of its artists, gave the Italian Communications Regulatory Authority (AGCOM) regulatory powers, and strengthened its functions in terms of blocking the operation of unscrupulous channels that violate the law. Legislation of Italy in the current version allows to cope with such challenges effectively. And it also made it possible to control the information flow of the media from bloggers and other media in live broadcasts and broadcasts. Such experience is interesting for the Ukrainian media market. After all, in many aspects, regarding the protection of intellectual property rights, Ukraine is at the beginning of its development in the field of media. The Italian Communications Regulatory Authority was one of the first among the EU countries to ensure proper copyright protection on the media market of European countries.

Key words: administrative body, copyright protection, Intellectual Property, Italy, media, public administration, TV, Ukraine.